

Є. І. Марчишина, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,  
М. М. Білоченко, студент ОС "Магістр",  
Національний університет біоресурсів і природокористування України  
E-mail: marchyshyev@gmail.com

# НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА З ОХОРОНИ ПРАЦІ на птахопідприємствах

**П**олітика в галузі охорони праці повинна бути спрямована на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам і професійним захворюванням працівників підприємств. Вона базується на принципах, котрі зазначені в Законі України "Про охорону праці":

- пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці;
- підвищення рівня промислової безпеки шляхом забезпечення суцільного технічного контролю за станом виробництв, технологій та продукції;
- соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств незалежно від форм власності та видів діяльності;
- адаптації трудових процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я та психологічного стану;
- проведення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці.

За порушення законів та інших НПАОП, створення перешкод у діяльності посадових осіб Держпраці України, а також представників профспілок, посадовці підприємств (винні особи) притягаються до *дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності (ст. 44 Закону України "Про охорону праці", ККУ ст.271-275).*

Птахівнича галузь України є інтенсивним та найшвидше зростаючим аграрним сектором за обсягом виробленої продукції, прибутків і за кількістю працівників. Тисячі людей були і є працівниками птахофабрик. Значний рівень травматизму серед працівників галузі зумовлений складністю та особливостями виробничого процесу, серед яких слід відмітити певну циклічність у виконанні робіт, іноді експлуатацію застарілої матеріально-технічної бази, відсутність належних засобів безпеки, збільшення частки праці з фізичним перенавантаженням, низький рівень професійної кваліфікації працівників і робота в несприятливих макро- і мікрокліматичних умовах.

Чинними законодавчими актами, що гарантують працівникам птахопідприємств право на безпечні та здорові

умови праці в процесі їх трудової діяльності є Конституція України, Кодекс Законів про працю (КЗпП), Закон України "Про охорону праці", Закон України "Про загальнообов'язкове державне страхування" та низка нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП).

Законом України "Про охорону праці" (ст.15) та НПАОП 0.00-4.21-04 передбачено створення *служби охорони праці* на підприємстві, якщо там працює 50 та більше осіб. Спеціалісти служби охорони праці у разі виявлення порушень охорони праці мають право:

- видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці;
- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимог НПАОП;
- зупиняти роботу виробництва, ділянки, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працівників;
- надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці.

Припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише роботодавець.

Керівник підприємства зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування та організувати проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) *медичних оглядів працівників*, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці (3 і 4 класи умов праці) або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду всіх працівників віком до 21 року (ст. 17 Закону України "Про охорону праці" та Наказ МОЗ №246 від 21.05.2007).

Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця *інструктажі, навчання з питань охорони праці*, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії. Всі працівники

проходять вступний, первинний, повторний інструктажі та за необхідності – позаплановий та цільовий (ст. 18 Закону України "Про охорону праці" та НПАОП 0.00-4.12-05).

Фінансування заходів з охорони праці здійснює роботодавець. Для підприємств, незалежно від форм власності, витрати на охорону праці становлять не менше 0,5% від фонду оплати праці за попередній рік (ст. 19 Закону України "Про охорону праці").

Роботодавець повинен організовувати розслідування та вести облік нещасних випадків (НВ), професійних захворювань і аварій на виробництві (ст. 22 Закону України "Про охорону праці" та НПАОП 0.00.-6.04-19). За підсумками розслідування нещасного випадку, професійного захворювання або аварії роботодавець складає акт форми Н-1, один примірник якого він зобов'язаний видати потерпілому або іншій заінтересованій особі не пізніше 3 діб з моменту закінчення розслідування. Якщо на підприємстві стався груповий нещасний випадок, НВ із смертельним наслідком, випадок раптової смерті працівника, випадок зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків, гостре професійне захворювання (отруєння), що призвело до тяжких чи смертельних наслідків, НВ, факт настання яких встановлено у судовому порядку, НВ з можливою інвалідністю потерпілого, НВ, що стався з особою, фактично допущеною до роботи без оформлення трудового договору (контракту), – то комісію з спеціального розслідування очолює представник Держпраці України. У разі відмови роботодавця скласти акт про нещасний випадок чи незгоди потерпілого з його змістом питання вирішуються посадовою особою Держпраці України, рішення якої є обов'язковим для роботодавця.

Кожний працівник птахопідприємства повинен бути забезпечений інструкцією з охорони праці. Інструкції повинні містити тільки ті вимоги з охорони праці, дотримання яких власне працівниками є обов'язковим. Порушення працівником цих вимог розглядається роботодавцем як порушення НПАОП, що діють у межах підприємства. Порядок розроблення інструкцій з охорони праці на підприємстві регламентує НПАОП 0.00-4.15-98 із змінами 2017 року. На підприємстві розробляють інструкції з охорони праці для окремих видів робіт та професій. Загальне керівництво щодо розроблення інструкцій з охорони праці на підприємстві покладають на його керівника. Безпосередньо відповідає за їх розроблення керівник структурного підрозділу підприємства. Спеціаліст з охорони праці підприємства має надавати методичну допомогу під час розроблення інструкцій, контролювати своєчасність їх розроблення та перегляду (не рідше одного разу на 5 років, а для професій або видів робіт з підвищеною небезпекою – не рідше одного разу на 3 роки).

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання. У разі відсутності професійної спілки на підприємстві громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснює уповноважена найманими працівниками особа (ст. 41, 42 Закону України "Про охорону праці" та НПАОП 0.00-4.11-07).

НПАОП 01.0-01-2.18 "Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві" є обов'язковими для

виконання роботодавцями та працівниками під час виробництва сільськогосподарської продукції, у т. ч. птахівничої.

У розділі II цих Правил наведено "Вимоги безпеки до виробничого обладнання та організації робочих місць". Зокрема, зазначено, що обладнання, яке надається працівникам та ними використовується за призначенням, має бути технічно справним і відповідати: вимогам технічних регламентів, загальним вимогам безпеки до обладнання, воно має бути обладнане місцевою вентиляцією, якщо під час експлуатації можливе виділення шкідливих речовин у повітря робочої зони.

У розділі X Правил представлені "Вимоги безпеки під час утримання птиці". У Вимогах до догляду за птицею зазначено, що у разі утримання птиці в 3-5-ярусних кліткових батареях для обслуговування птиці на верхніх ярусах працівники мають використовувати пересувні візки з гальмовим пристроєм, стійкі підставки, підібрані за зростом працівника. Не допускається ставати або спиратися на конструкції кліткової батареї, кормороздавачного пристрою. У кліткових батареях із кількістю ярусів понад п'яти для обслуговування птиці мають застосовуватись стаціонарні майданчики другого рівня (поверху) обслуговування. Працювати з птицею у клітках потрібно за зупинених кормороздавачів, механізмів збирання яєць. Мити, дезінфікувати кліткові батареї слід за умови знеструмлення електричної мережі. Прибирання кліток має виконуватись спеціальним інвентарем (шкребками, щітками) із використанням засобів індивідуального захисту (захисних окулярів, респираторів, рукавиць).

У разі утримання птиці на решітчастій підлозі знімні щити мають бути без зазорів між рейками понад 30 мм. Елементи решітчастої, сітчастої підлоги та сідала мають бути без задирок, гострих країв, цвяхів, гвинтів, що виступають, тощо. Для запобігання виділенню великої кількості аміаку з підстилки слід застосовувати препарати, що сприяють зв'язуванню аміаку. Через кожні 5-7 діб підстилку обробляють розчином бісульфату натрію (100-120 г на 1 кв. м підлоги) або ж застосовують суперфосфат у порошку.

Для профілактики та лікування хвороб птиці, охорони людей від інфекційних та інвазійних захворювань, спільних для людей і птиці (пташиний грип тощо), суб'єкти господарювання мають забезпечувати проведення комплексу спеціальних заходів, до яких належать дезінфекція, дегельмінтизація, дезінвазія, дезінсекція, дератизація та інші. У разі виявлення інфекційних захворювань у птиці підприємство має повідомити про це ветеринарну службу та вжити відповідних карантинних заходів.

У Вимогах до застосування засобів інфрачервоного та ультрафіолетового випромінювання вказано, що установки з джерелами інфрачервоного випромінювання потрібно експлуатувати із захисною сіткою. Висота підвіски за вертикаллю від вікна випромінювання до поверхні підстилки та горючих предметів має бути не менше ніж 0,8 м, за горизонталлю – не менше ніж 0,25 м. Установки ультрафіолетового опромінення мають бути віддалені від горючих матеріалів не менше ніж на 1 м і не мають зазнавати механічних впливів. У разі застосування установок інфрачервоного випромінювання як засобів локального обігрівання, регулювання температури в зоні перебування птиці має здійснюватися автоматично.

У *Вимогах до годівлі та напування птиці* зазначено, що доторкатися до робочих органів увімкнутих кормороздавачів, тягових тросів, натяжних і поворотних роликів (зірочок) тощо заборонено. У разі використання канатно-дискових кормороздавачів має бути забезпечене надійне кріплення труб до стійок кліткових батарей, стелі або колон пташника. Під час роботи приводний дозувальний механізм кормороздавача має бути закритий кришкою. Огляд, перевірку натягу троса, зчеплення дисків із приводним колесом, регулювання слід проводити відповідно до вимог експлуатаційної документації. Вузли й елементи кормороздавальної лінії, під час роботи яких можливе виділення пилу, мають бути обладнані місцевою вентиляцією.

Перед ввімкненням механізмів кліткової батареї треба подати звуковий сигнал. У разі роботи кормороздавачів у автоматичному режимі працівники мають враховувати, що механізми вмикаються у встановлений час згідно з програмою, тому обслуговувати їх можна тільки після вимкнення електричних пускових пристроїв і головного вимикача. Забиті кормами отвори кормороздавального обладнання слід очищати тільки призначеними для цієї мети чистками. У разі пошкодження скляних балонів, які використовуються як напувалки, не можна збирати осколки незахищеними руками.

У *Вимогах до утримання водоплавної птиці з використанням відкритих водоймищ* відмічено, що під час обслуговування птиці на водоймищах працівники мають бути забезпечені стійкими плавзасобами та індивідуальними рятувальними засобами (круги, пояси, жилети) за кількістю працівників, яких передбачається перевозити.

У *Вимогах до догляду за страусами* зазначено, що обслуговування страусів здійснює персонал, ознайомлений з особливостями їх поведінки, навчений правилам охорони праці під час роботи з ними. Заборонено в'їзд транспорту в секції та вольєри із страусами, а також входити у секції й вольєри стороннім особам без супроводу осіб, що безпосередньо обслуговують птицю. Перед тим як переганяти страусів з однієї секції (боксу) в іншу чи випускати з приміщення у вольєри, двері приміщення та секцій потрібно повністю видчинити та зафіксувати, забезпечуючи вільний прохід птиці. Не дозволяється приводити з собою в загони чи приміщення, у яких тримаються страуси, собак або інших тварин, видавати гучні звуки, робити різкі та агресивні рухи, завдавати птахам болю, стояти на шляху їх переміщення. Особливої обережності під час обслуговування страусів потрібно дотримуватися в репродуктивний період. Під час проведення робіт із дорослими страусами (переведення в інше місце, завантаження в транспортні засоби, проведення лікувально-профілактичних заходів тощо) для заспокоєння птаха застосовують спеціальний гак завдовжки не менше ніж 2 м, за допомогою якого його голову притискають до землі, а потім на неї надівають світлонепроникний каптур.

У *Вимогах до збирання яєць, транспортування яєць і птиці* вказано, що перед ввімкненням транспортерів для збирання яєць треба перевірити технічний стан натяжної та приводної станцій, положення стрічки, кріплення натяжного ролика, кронштейнів яйценакопичувального столу й за потреби здійснити їх регулювання або ремонт.

Ремонт і регулювання натягу стрічки транспортера для збирання яєць слід робити тільки за вимкненого електродвигуна приводної станції. Приводні станції транспортерів для транспортування яєць мають бути захищені огороженням. Не допускається регулювати робочі органи, поправляти штампувальний пристрій, викочувати руками застряглі яйця під час роботи яйцесортувальної машини.

Під час переміщення тари з птицею або яйцями машинами та механізмами з вилковим телескопічним захоплювачем вантаж має розміщуватися на вантажозахоплювальних пристроях рівномірно, без перекошення. Під час переміщення вантажу за допомогою стропів останні повинні мати рівномірний натяг. Під час використання підвісної дороги її завантаження має відповідати вантажопідйомності, водночас візок підвісної дороги має бути встановлений на мінімальній висоті від підлоги. Під час перевезення вантажу ручними візками маса вантажу не має перевищувати вантажопідйомності візка. Ящики з птицею і яйцями слід піднімати та переносити тільки удвох. Для навантаження в транспортні засоби мають бути передбачені трапи або майданчики з поручнями.

У *Вимогах до інкубації яєць наголошується*, що під час просвічування яєць на столі-овоскопі треба встановлювати затемнювальні штори. На підлозі біля щита управління інкубаторами мають бути діелектричні килимки. Інкубаційні лотки мають вільно входити в інкубаційні візки чи поворотні механізми. Під час експлуатації інкубаторів потрібно стежити за справністю та надійністю кріплення дверних навісів, передніх і задніх упорних планок, систематично перевіряти затягнення болтів барабанів на валу. Оглядаючи інкубатор, слід використовувати стійку підставку. Вибірка молодняку з вивідних інкубаторів має виконуватися в захисних окулярах і респіраторі, що захищають від пуху, пилу тваринного походження тощо. Інкубатори і вивідні шафи перед миттям і дезінфекцією мають бути від'єднані від електромережі. Для освітлення внутрішнього простору інкубатора треба користуватися переносними лампами.

У *Вимогах до забою птиці* зазначено, що забій птиці слід здійснювати в санітарно-забійних пунктах (для господарчих потреб) або спеціальних забійних цехах. У забійних цехах мають бути механізовані процеси забою, транспортування, теплової обробки, видалення оперення, патрання, охолодження, маркування тушок, пакування та укладення у тару, збирання мокрого пір'я, його сушіння та вивантаження із сушильних барабанів, переробки нехарчових відходів. Забійний конвеєр має бути добре освітлений, обладнаний вентиляцією, небезпечні місця огорожені. Не дозволяється перебування сторонніх осіб у зоні дії конвеєра. Перед пуском конвеєра треба подати звуковий сигнал. У разі ручного патрання тушок поверхня столу має бути рівною, без задилок і гострих кутів, а ножі – з виступом на рукоятці для запобігання зісковзуванню рук. У забійному цеху дільниці сортування та пакування тушок мають бути ізольовані від дільниць забою та обробки птиці, сушіння пера.

Щоб надати працівникам птахівничої галузі встановлені законодавством з охорони праці пільги й компенсації за шкідливі умови праці, робочі місця на птахопідприємствах потрібно проатестувати за умовами праці. Правовою основою для проведення атестації є чинне законодавство та

нормативно-правові акти з питань охорони та гігієни праці, списки виробництв, робіт, професій і посад, що дають право на пільгове пенсійне забезпечення та інші пільги й компенсації залежно від умов праці. Атестацію проводять згідно з чинними НПАОП 0.00-6.23-92 та "Методичними рекомендаціями для проведення атестації робочих місць за умовами праці" один раз на 5 років. Атестація робочих місць за умовами праці передбачає встановлення ступеню шкідливості та небезпеки праці згідно з гігієнічною класифікацією, обґрунтування зарахування робочого місця до відповідної категорії несприятливих умов праці, підтвердження (визначення) права працівників на пільгове пенсійне забезпечення, додаткову відпустку, скорочений робочий день, інші пільги та компенсації залежно від умов праці. За результатами атестації на робоче місце складається Карта умов праці. Відповідальність за своєчасне та якісне проведення атестації робочих місць за умовами праці покладено на керівника підприємства.

Під час виконання робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, а також на роботах, пов'язаних із забрудненням, або тих, які виконують за несприятливих температурних умов, працівникам птахопідприємств видають безкоштовно згідно із затвердженими галузевими нормативами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ). Працівники, яких залучають до виконання непередбачуваних трудовою угодою робіт або таких, які пов'язані з ліквідацією наслідків аварії чи стихійного лиха, також мають бути забезпечені зазначеними засобами. Засоби індивідуального захисту для птахівників повинні мати експлуатаційну документацію виробника, де вказано призначення, термін використання виробу, правила його експлуатації та зберігання. Спеціаліст з охорони праці підприємства має забезпечити регулярні випробування та перевірку справності ЗІЗ відповідно до встановлених термінів їх використання, а також організувати своєчасне замінення фільтрів, скла та інших частин, які втратили захисні властивості. Після перевірки ЗІЗ на них проставляють відмітку про терміни наступних випробувань. Працівників навчають правилам користування і найпростішим методам перевірки справності ЗІЗ (респіраторів, протигазів, запобіжних пасків, окулярів та ін.) та проводять навчання з правильності їх застосування. Порядок надання працівникам спеціального одягу, спеціального взуття та інших ЗІЗ регламентує НПАОП 0.00-7.17-18.

На птахопідприємствах широко використовують персональні комп'ютери (ПК). На користувачів ПК може впливати ряд несприятливих фізичних та психо-фізіологічних чинників. Так, працівникам тривалий час доводиться перебувати у вимушеній позі, за умов обмеженої її активності м'язів (гіподинамії), окрім пальців рук, локально напружувати пальці та руки. Також користувачі ПК можуть зазнавати нервово-емоційного та зорового перенапруження. За певних умов несприятливим для вух є шум, створюваний вентиляторами ПК. У приміщеннях, де встановлено ПК, стан повітря може не відповідати нормативам гігієни праці щодо ступеня іонізації, температури та вологості повітря. Умови праці користувачів ПК нині регламентує НПАОП 0.00-7.15-18. Загалом сучасні ПК сконструйовані достатньо безпечними для здоров'я людей, але у разі недотри-

мання режиму праці та відпочинку в користувачів можуть виникнути певні хвороби, насамперед страждають психо-емоційна сфера та зір працівника. На робочих місцях, де встановлено ПК, необхідно забезпечити: оптимальні умови освітлення, не допускати відблисків; оптимальні параметри вологості, температури, швидкості руху та іонізації повітря; ергономічність розташування робочого місця.

Пожежну безпеку на птахопідприємствах забезпечують впровадженням організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на запобігання пожежам, збереження життя й здоров'я працівників і тварин, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, забезпечення швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж. Причинами пожеж у виробничих та допоміжних приміщеннях на птахівничих об'єктах у більшості випадків є порушення правил і норм пожежної безпеки, зазначених у Законі України "Про пожежну безпеку", "Правилах пожежної безпеки в Україні" та "Правилах пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України". Небезпечними чинниками пожежі та вибуху, які можуть призвести до травм, отруєння, загибелі людей та птиці або матеріальних збитків, є відкритий вогонь, іскри, підвищена температура, токсичні продукти горіння, дим, низький вміст кисню у приміщенні, обвалення тримальних конструкцій будинків і споруд.

Керівник птахопідприємства повинен наказом визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки на об'єкті, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будинків, споруд, приміщень, дільниць, технологічного та інженерного обладнання, а також за зберігання та експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту. Обов'язки осіб, відповідальних за забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту відображають у відповідних документах – наказах, інструкціях, положеннях тощо. Усі працівники під час прийняття на роботу й щорічно за місцем виконання трудових обов'язків мають проходити інструктаж з питань пожежної безпеки згідно з "Типовим положенням про інструктаж, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України", затвердженим Наказом МНС України від 29.09.2003 р. № 368. Про проведення інструктажів (крім цільового) роблять запис у спеціальних журналах реєстрації інструктажів. Про проведення цільового інструктажу записують у документі, що дозволяє виконання робіт (наряд-допуск).

### **ПЕРЕЛІК НПАОП, ЩО Є БАЗОВИМИ ДЛЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПТАХОПІДПРИЄМСТВІ**

Перелік НПАОП, що є базовими для функціонування системи управління охороною праці на птахопідприємстві, визначають, враховуючи кількість працівників, розгалуженість структурних підрозділів, наявність небезпечних і шкідливих виробничих чинників на робочих місцях. Ці працезохоронні документи повинні використовувати у своїй роботі спеціаліст з охорони праці, головні спеціалісти, керівники виробничих підрозділів підприємства.

Для організації роботи з охорони праці на птахопідприємстві необхідно розробити такі документи:

1. *Положення про систему управління охороною праці на підприємстві* – згідно зі ст. 13 Закону України "Про охорону праці".
2. *Положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з охорони праці* – згідно з п. 3.2 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
3. *Перелік робіт підвищеної небезпеки* (для отримання дозволу на виконання таких робіт) та *Перелік машин, механізмів та устаткування* (для отримання дозволу на їх експлуатацію) – згідно з п. 3 "Порядку видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами".
4. *Перелік робіт підвищеної небезпеки, для ведення яких необхідне проведення щорічної перевірки знань з охорони праці* – згідно з п. 4.1 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
5. *Перелік професій, посад та видів робіт, на які повинні бути розроблені інструкції з охорони праці* – згідно з п. 4.3.2 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці".
6. *Програми навчання інженерно-технічних працівників та робітників, які виконують роботи підвищеної небезпеки* – згідно з п. 2.3 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
7. *План-графік проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці* – згідно з п. 3.2 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
8. *Перелік питань для перевірки знань з охорони праці працівників* – згідно з п. 3.12 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
9. *Наказ про призначення постійно-діючої комісії з перевірки знань з охорони праці* – згідно з п. 3.10 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
10. *Програма вступного інструктажу з охорони праці* – згідно з п. 6.3 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
11. *Перелік професій працівників, звільнених від повторного інструктажу з охорони праці* – згідно з п. 6.11 "Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці".
12. *Перелік професій працівників (список працівників), які підлягають медичним оглядам та план-графік проведення періодичних медичних оглядів* – згідно з п. 2.9, 2.17, 3.1, 3.3, 4.3.2 "Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій".

Інженер (спеціаліст) з охорони праці підприємства повинен запровадити ведення таких журналів з питань охорони праці:

- "Журнал реєстрації потерпілих від нещасних випадків";
- "Журнал обліку професійних захворювань (отруєнь);

- "Журнал обліку об'єктів підвищеної небезпеки";
- "Журнал реєстрації аварій";
- "Журнал реєстрації інструкцій з охорони праці на підприємстві";
- "Журнал обліку видавання інструкцій з охорони праці на підприємстві";
- "Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці";
- "Журнал реєстрації протоколів лабораторних досліджень умов праці".

У службі охорони праці підприємства мають зберігатися наступні працезохоронні документи:

1. Примірники інструкцій з охорони праці для видів робіт та професій.
2. Акти про нещасні випадки на виробництві за формою Н-1.
3. Карти розслідування професійних захворювань за формою П-4.
4. Матеріали розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій (перші примірники).
5. Приписи органів державного нагляду, накази та заходи щодо їх виконання.
6. Приписи спеціаліста з охорони праці підприємства.
7. План роботи служби охорони праці підприємства.
8. Протоколи перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб підприємства.
9. Протоколи лабораторних досліджень умов праці.
10. Матеріали перевірки стану умов та безпеки праці комісією з питань охорони праці підприємства та затверджені заходи щодо усунення виявлених порушень.
11. Комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів безпеки праці та підвищення наявного рівня охорони праці, передбачені колективним договором.
12. Матеріали аудиту охорони праці, зокрема оцінення технічного стану виробничого обладнання та устаткування, атестації робочих місць за умовами праці на відповідність НПАОП.
13. Наказ про затвердження складу постійно діючої комісії підприємства з перевірки знань з питань охорони праці.
14. Положення про порядок виконання робіт з підвищеною небезпекою.
15. Перелік професій, працівники яких мають право на забезпечення ЗІЗ, із зазначенням видів цих засобів для певних робіт.
16. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі.
17. Перелік робіт, на яких заборонено працювати жінкам.
18. Перелік робіт, на яких заборонено працювати неповнолітнім.
19. Перелік наявних на підприємстві професій та посад, працівники яких мають право на отримання молока або інших рівноцінних харчових продуктів.
20. Перелік виробництв, цехів, відділень, виробничих дільниць та окремих об'єктів, для яких має бути розроблено план ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС).

Дані, які відображено у працезохоронній документації птахопідприємства, необхідно оновлювати та підтримувати у робочому стані, а працівники повинні мати доступ до інформації щодо стану умов праці на їх робочих місцях. ■